

Den fulde tekst

BKI nr 101 af 19/09/1991
Gældende
Offentliggørelsesdato: 02-10-1991
Udenrigsministeriet

Vis mere...

Senere ændringer til forskriften

Ændrer i/ophæver

Aftalememorandum af 13. marts 1991 med Amerikas Forenede Stater vedrørende brug af Søndre Strømfjord Luftfartsanlæg, Kulusuk Flyveplads og andre forhold i forbindelse med De Forenede Staters militære aktiviteter i Grønland

Den 13. marts 1991 er der i København undertegnet et aftalememorandum mellem Kongeriget Danmarks regering (inklusive Grønlands Landsstyre) og Amerikas Forenede Staters regering vedrørende brug af Søndre Strømfjord Luftfartsanlæg, Kulusuk Flyveplads og andre forhold i forbindelse med De Forenede Staters militære aktiviteter i Grønland, jf. Udenrigsministeriets bekendtgørelser nr. 23 af 20. juni 1951 og nr. 44 af 11. august 1955, Lovtidende C.

Aftalememorandum'et har følgende ordlyd:

AFTALEMEMORANDUM MELLEM KONGERIGET DANMARKS REGERING (INKLUSIVE GRØNLANDS LANDSSTYRE) OG AMERIKAS FORENEDE STATERS REGERING VEDRØRENDE BRUG AF SØNDRE STRØMFJORDS LUFTFARTSANLÆG, KULUSUK FLYVEPLADS OG ANDRE FORHOLD I FORBINDELSE MED DE FORENEDE STATERS MILITÆRE AKTIVITETER I GRØNLAND Indledende bestemmelser

Artikel I

Formål og forhold til eksisterende aftaler

1. Nærværende Aftalememorandum beskriver rettigheder, myndighed og forpligtelser for Amerikas Forenede Staters regering og Kongeriget Danmarks regering (inklusive Grønlands landsstyre) herefter benævnt Danmark/Grønland, vedrørende militær og civil brug af anlæggene på Sdr. Strømfjord Luftfartsanlæg (Sdr. Strømfjord) og Kulusuk Flyveplads (Kulusuk) og andre forhold i forbindelse med De Forenede Staters militære tilstedeværelse i Grønland.

2. Nærværende Memorandum er led i gennemførelsen af Overenskomsten mellem Danmark og De Forenede Stater om forsvaret af Grønland dateret den 27. april 1951, og dertil knyttede aftaler (herefter benævnt 1951-aftalen). Ved sin ikrafttræden afløser nærværende Memorandum aftalen mellem Den kgl. grønlandske Handel (KGH) og De Forenede Staters luftvåben (USAF) af 15. april 1976 om benyttelse af Sdr. Strømfjord, undtagen hvor andet er bestemt, samt 1965-aftalen om benyttelse af Kulusuk og alle tillægsaftaler hertil. Parterne anerkender, at Overenskomst mellem Deltagerne i Den nordatlantiske Traktat vedrørende status for deres styrker (NATO SOFA), undertegnet den 19. juni 1951, finder anvendelse på gennemførelsen af nærværende Memorandum.

3. Udover almindelige bestemmelser vedrørende De Forenede Staters militære tilstedeværelse i Grønland fastlægger nærværende Memorandum den velordnede overdragelse fra De Forenede Staters styrker til dansk/grønlandske myndigheder af ansvaret for driften og forsyningen af Sdr. Strømfjord og Kulusuk. Efter overgangsfasen skal amerikanske styrker have ret til at benytte anlæggene på Sdr. Strømfjord og Kulusuk under lejlighedsvis togter og øvelser eller i nødsituationer.

Almindelige bestemmelser for De Forenede Staters militære aktiviteter i Grønland

Artikel II

Overflyvning

Når danske myndigheder udsteder diplomatisk tilladelse til overflyvning af dansk territorium i Grønland med statsluftfartøjer fra lande, der er underkastet restriktioner, skal overflyvning af ethvert anlæg, der helt eller delvis benyttes af de amerikanske styrker i Grønland, udtrykkeligt forbydes. En liste over lande, der er underkastet restriktioner, vil blive udfærdiget af parterne.

Artikel III

Benyttelse af og ejendomsret til udstyr og ejendom

1. Hvis Danmark/Grønland, i tilfælde af De Forenede Staters styrkers tilbagetrækning fra anlæg i Grønland, har behov for fortsat benyttelse af anlæg og udstyr ejet af De Forenede Stater, vil De Forenede Staters myndigheder uden præjudice for bestemmelserne i Artikel XI i 1951-aftalen indgå sådanne arrangementer med dansk/grønlandske myndigheder, som man gensidigt bliver enige om, og som er tilladt ifølge parternes lovgivning, for at sikre sådan fortsat benyttelse. I forbindelse med en sådan tilbagetrækning skal parterne bestræbe sig på i videst muligt omfang at undgå afbrydelse af den dansk/grønlandske virksomhed. Herudover skal Danmarks regering med forbehold af De Forenede Staters gældende lovgivning have forköbsret til sådan amerikansk ejendom og udstyr på de pågældende anlæg, som i henhold til De Forenede Staters regerings beslutning er i overskud og til rådighed for overdragelse.

2. Når De Forenede Staters styrkers benyttelse af enhver form for fast ejendom endeligt ophører, skal sådan ejendom tilbydes Danmarks regering, som for anlæg, der er opført efter nærværende Memorandums ikrafttræden, skal godtgøre De Forenede Staters regering sådanne anlægs eventuelle restværdi, som fastsættes ved fælles overenskomst. Sådant fast ejendom skal omfatte alle faste installationer og andet fast tilbehør, der på permanent basis er installeret i eller monteret på den faste ejendom.

Artikel IV

Byggevirksomhed og kontraktindgåelse vedrørende varer og tjenesteydelser

1. I overensstemmelse med gældende aftaler og praksis og med parternes respektive love og bestemmelser kan hver af parterne indgå kontrakter med erhvervsvirksomheder vedrørende varer og tjenesteydelser, inklusive byggeprojekter, i Grønland og foretage indkøb direkte fra et hvilket som helst foretagende i De Forenede Stater eller Danmark/Grønland samt benytte eget militært eller civilt personel til udførelsen af tjenesteydelser eller byggeprojekter.

2. Når De Forenede Staters regering i fremtiden måtte ønske at oprette langtrækkende telekommunikationsanlæg og tjenester i Grønland til betjening af De Forenede Staters militære anlæg i Grønland, vil De Forenede Staters regering gøre udbuddet af sådanne anlæg og tjenester fra grønlandske leverandører til genstand for velvillig overvejelse og vil, i det omfang det er foreneligt med dens behov og De Forenede Staters love, bestræbe sig på at benytte sådanne grønlandske anlæg og tjenesteydelser på en måde, der er i overensstemmelse med dansk/grønlandsk lovgivning.

3. De Forenede Stater tilbyder, når De Forenede Staters lovgivning tillader det, grønlandske luftfartsselskaber at indgå kontrakter vedrørende De Forenede Staters militære transportbehov inden for Grønland på konkurrencemæssige vilkår. Dette tilsagn er uden præjudice for De Forenede Staters ret til at benytte militære luftfartøjer inden for Grønland. De Forenede Stater tilbyder ligeledes, uden præjudice for eksisterende kontrakter, og når De Forenede Staters lovgivning tillader det, grønlandske selskaber at indgå kontrakter vedrørende De Forenede Staters militære søtransportbehov inden for Grønland og mellem Grønland og Danmark på konkurrencemæssige vilkår. Desuden vil De Forenede Stater se velvilligt på andre forslag fra dansk/grønlandske myndigheder vedrørende brugen af grønlandske virksomheder.

Artikel V

Ulykker og andre nødsituationer

De Forenede Staters militære myndigheder skal til enhver tid have kommando over og kontrol med amerikanske militære luftfartøjer, anden amerikansk ejendom samt personel fra amerikanske militære styrker. I tilfælde af ulykker, der involverer De Forenede Staters militære luftfartøjer i Grønland, skal De Forenede Staters militære myndigheder og danske myndigheder samarbejde om iværksættelsen af redningsforanstaltninger. Undersøgelser af flyulykker gennemføres i overensstemmelse med dansk luftfartslovgivning. De Forenede Staters militære myndigheder foretager, i samråd med danske myndigheder, de undersøgelser, der er påkrævet efter De Forenede Staters militære forskrifter. Danske myndigheder skal i overensstemmelse med procedurer, der gensidigt vil blive aftalt, have ret til at deltage i opsyn og kontrol med ethvert militært luftfartøj, der forulykker i Grønland. Ansvar for fjernelsen af det beskadigede luftfartøj og dets indhold påhviler De Forenede Stater, som skal bære omkostningerne ved en sådan fjernelse.

Artikel VI

Beskyttelse af miljøet

1. Uden præjudice for 1951-aftalen, særlig Artikel XI, og andre relevante aftaler skal De Forenede Staters myndigheder fra militære anlæg, som De Forenede Staters styrker trækker sig ud af, fjerne eller på anden måde uskadeliggøre alle kendte farlige stoffer, herunder spildolie, kemiske opløsningsmidler, asbest, som kan smuldre, og PCB, der er affødt af De Forenede Staters militære tilstedeværelse (inklusive civile, der beskæftiges af De Forenede Staters militære styrker).

2. De Forenede Staters myndigheder skal forsyne dansk/grønlandske myndigheder med en rapport om alle sådanne kendte stoffer, der er tilstede på de af De Forenede Staters militære anlæg, som det er hensigten at forlade. På anmodning fra dansk/grønlandske myndigheder skal der foretages en fælles inspektion af De Forenede Stater og Danmark/Grønland for at verificere nævnte rapport.

3. De Forenede Staters myndigheder skal forsyne de dansk/grønlandske myndigheder med en rapport, der bekræfter, at der er taget de fornødne skridt med hensyn til sådanne stoffer.

Artikel VII

Permanent udvalg

1. For at lette samråd og udveksling af oplysninger om forhold, der vedrører De Forenede Staters militære tilstedeværelse i Grønland, vil der blive nedsat et amerikansk-dansk Permanent Udvalg på ikrafttrædelsesdatoen for nærværende Memorandum.

2. Det Permanente Udvalg skal bestå af repræsentanter for De Forenede Staters regering og repræsentanter for Danmarks regering og for Grønlands landsstyre.

3. Det Permanente Udvalg skal holde samråd og udveksle oplysninger om alle forhold, der vedrører De Forenede Staters militære tilstedeværelse i Grønland i almindelighed og nærværende Memorandum i særdeleshed. De Forenede Staters repræsentant skal i god tid give den danske repræsentant oplysninger vedrørende alle påtænkte, væsentlige ændringer i De Forenede Staters militære virksomhed eller anlæg, der vil kunne påvirke Grønlands økonomi eller miljø. Spørgsmål, der falder ind under Det dansk-amerikanske Grønlandsudvalgs ansvarsområde, vil ikke blive behandlet af det Permanente Udvalg.

4. I tilfælde af, at der opstår uenighed om et problem, der ikke kan løses af det Permanente Udvalg, skal spørgsmålet henvises til løsning ad diplomatiske kanaler.

5. Det Permanente Udvalg skal afholde regelmæssige møder, mindst en gang årligt.

6. Alle møder skal være lukkede, medmindre andet aftales i det Permanente Udvalg. Frigivelse af oplysninger i en hvilken som helst form vedrørende udvalgets drøftelser skal bero på fælles aftale i Udvalget.

Artikel VIII

Bevillingsmæssig dækning

Parternes forpligtelser i medfør af nærværende Memorandum er under forbehold af, at det bevillingsmæssige grundlag er til stede i overensstemmelse med deres respektive nationale love og procedurer.

Bestemmelser vedrørende De Forenede Staters styrkers virksomhed i Sdr. Strømfjord og Kulusuk

Artiklerne IX-XIV finder anvendelse i overgangsfasen, som beskrevet i Artikel XIII og derefter i de tidsrum, hvor De Forenede Staters styrker er engageret i militær virksomhed som beskrevet i artikel XV i dette Memorandum.

Artikel IX

Flyoperationer

1. De Forenede Staters militære fly og fly chartret af militæret skal fortsat uhindret have overflyvnings- og landingsrettigheder uden erlæggelse af gebyrer og afgifter i overensstemmelse med 1951-aftalen og nærværende Memorandum. Danske myndigheder skal være eneansvarlige for alle aspekter af de civile flyoperationer i Sdr. Strømfjord og Kulusuk og skal tilrettelægge operationerne således, at enhver forstyrrelse af De Forenede Staters, Danmarks eller anden militær benyttelse under NATO af Sdr. Strømfjord eller Kulusuk undgås. I situationer med stærkt forøget behov for amerikanske eller danske militære luftfartøjer i tilfælde af krig, NATO-beredskab, og, under forudsætning af enighed mellem de to regeringer, i andre perioder med krise, spænding, i anden nødsituation eller i forbindelse med militære øvelser, kan De Forenede Stater eller danske myndigheder kræve, at civile flyoperationer begrænses eller indstilles midlertidigt.

2. Alle luftfartøjer, der benytter Sdr. Strømfjord og Kulusuk, skal overholde sådanne gældende amerikanske eller danske forskriftsmæssige krav, som er nødvendige for en sikker og effektiv drift. Det påhviler De Forenede Staters myndigheder at sikre De Forenede Staters militære luftfartøjers overholdelse heraf og at give passende vejledning til luftfartøjer chartret af De Forenede Staters styrker. Det påhviler danske myndigheder at sikre civile luftfartøjers samt danske eller tredjelandes militære luftfartøjers overholdelse heraf.

Artikel X

Drift af civile luftfartsanlæg

1. De danske myndigheder fører en fortegnelse over civile flyoperationer i Sdr. Strømfjord. Et ajourført eksemplar af fortegnelsen overgives til De Forenede Staters øverstkommanderende i Grønland een gang om måneden.

2. De danske myndigheder har ansvaret for passagerer, besætning og last ombord på civile luftfartøjer (bortset fra luftfartøjer, der er chartret af De Forenede Staters styrker) og for andre civile, der ikke er ansat af De Forenede Staters styrker. Efter registrering hos de danske myndigheder vil det være disse personer tilladt at opholde sig midlertidigt i Sdr. Strømfjord og at benytte Sdr. Strømfjord som udgangspunkt eller som rejsemål, særlig i turistøjemed. Det vil ikke være sådanne personer tilladt at bevæge sig ind i områder, bygninger og anlæg, der er afmærket som ikke offentligt tilgængelige. Danmarks regering vil godtgøre De Forenede Staters regering de omkostninger, der skyldes ydelse af bistand til disse personer.

Artikel XI

Erstatningskrav

Med hensyn til erstatningskrav, som måtte opstå i forbindelse med civil flyvirksomhed i Sdr. Strømfjord, vil Afsnit VII, stykke 3, i aftalen af 15. april 1976 vedrørende benyttelse af Sdr. Strømfjord fortsat være gældende i overgangsperioden og derefter i de situationer, som er beskrevet i Art. XV i tilfælde, hvor De Forenede Staters regering måtte udføre tjenesteydelser efter anmodning fra dansk/grønlandske myndigheder.

Artikel XII

Lov og orden

1. Den danske regering skal være ansvarlig for lov og orden i Sdr. Strømfjord. Vedkommende danske myndigheder træffer forholdsregler til at sikre beskyttelse af og sikkerhed for alle personer i Sdr. Strømfjord, inklusive civile luftfartøjers passagerer, og håndhæver relevante dansk/grønlandske love og bestemmelser. De træffer forholdsregler til at forhindre, at personel, herunder passagerer, lægger hindringer i vejen for den militære virksomhed.

2. De Forenede Staters militære myndigheder skal opretholde disciplin og orden blandt medlemmer af De Forenede Staters styrker, de civilt ansatte, samt disses pårørende. De Forenede Staters militære myndigheder kan tage skridt til at beskytte De Forenede Staters personel og ejendom og til at forhindre sabotage, spionage og undergravende virksomhed.

3. Danmarks og De Forenede Staters myndigheder skal samarbejde i anliggender, der vedrører sikkerhed og opretholdelse af lov og orden, i medfør af nærmere aftalte procedurer.

Artikel XIII

Overgangsprocessen

1. De Forenede Staters luftvåben ophører med driften af basen i Sdr. Strømfjord senest den 30. september 1992 og afslutter benyttelsen af Kulusuk og alle DYE-stationerne senest den 30. september 1991. De dansk/grønlandske myndigheder vil have det fulde ansvar for driften af lufthavnen i Sdr. Strømfjord og flyvepladsen i Kulusuk fra henholdsvis den 1. oktober 1992 og den 1. oktober 1991.

2. Parterne har nedsat et Overgangsudvalg, der er ansvarlig for overvågningen af overgangsprocessen i Sdr. Strømfjord, Kulusuk og på DYE-stationerne. Udvalget udarbejder ved fælles aftale en plan for en faseopdelte overdragelse af ansvaret for driften af anlæggene i Sdr. Strømfjord og Kulusuk, der sikrer fuldførelse af De Forenede Staters luftvåbens rettidige og velordnede tilbagetrækning og de dansk/grønlandske myndigheders overtagelse af det fulde ansvar senest på de datoer, der er fastsat i stk. 1. Udvalget fastlægger endvidere ved fælles aftale de procedurer, der skal følges ved den endelige ordning for DYE-stationerne.

3. Samtidig med at overdragelsen af de nævnte anlæg skrider frem i overensstemmelse med den aftalte plan, varetager De Forenede Staters myndigheder de funktioner, som de fortsat er ansvarlige for, på samme måde, som de har været varetaget hidtil, særlig i henhold til afsnit IV i aftalen mellem USAF og KGH af 15. april 1976, medmindre parterne aftaler andet.

Artikel XIV

Ansvar for driften af anlæggene

1. Danmarks regering er ansvarlig for drift, vedligeholdelse, byggeri, modernisering, ændring og reparation af de anlæg i Sdr. Strømfjord og Kulusuk, der udelukkende anvendes til drift af civil luftfart eller anden virksomhed, som varetages af dansk/grønlandsk personel, samt for alle omkostninger forbundet dermed. Anlæg og tjenesteydelser for luftfarten, hvis drift på nuværende tidspunkt varetages af De Forenede Staters styrker i Sdr. Strømfjord, vil gradvist blive overdraget til Danmarks regering på nærmere aftalte vilkår, idet overdragelsen påbegyndes med lufttrafiktjenesten ikke senere end den 1. januar 1992, og afsluttes senest den 30. september 1992.

2. De Forenede Staters regering er ansvarlig for drift, vedligeholdelse, byggeri, modernisering, ændring og reparation af anlæg i Sdr. Strømfjord og Kulusuk, der udelukkende anvendes til De Forenede Staters militære virksomhed, samt for alle omkostninger forbundet hermed.

3. De Forenede Staters regering er ikke forpligtet til at vedblive med at stille anlæg, udstyr eller tjenesteydelser til rådighed i længere tid eller i større omfang end nødvendigt for varetagelsen af De Forenede Staters militære formål, som beskrevet i nærværende Memorandum, særligt i Art. XIII, stk. 3.

Opretholdelse af De Forenede Staters adgang til Sdr. Strømfjord og Kulusuk

Artikel XV

1. Efter overgangsfasen bliver Sdr. Strømfjord et civilt luftfartsanlæg.

2. Under hensyn til, at De Forenede Staters regering har givet afkald på alle rettigheder til restværdien af fast ejendom (med undtagelse af det i Art. III, stk. 2, i nærværende aftale anførte) og har overført overskydende løsøre i overensstemmelse med De Forenede Staters love og bestemmelser, skal De Forenede Staters styrker have fortrinsret til brug af landingsbane, parkerings- og tankningsanlæg i Sdr. Strømfjord og Kulusuk i de situationer, der er beskrevet i stk. 3 nedenfor.

3. I perioder med krig, NATO-beredskab, og, under forudsætning af enighed mellem de to regeringer, i andre perioder med spænding, krise, i anden nødsituation eller i forbindelse med militære øvelser, skal De Forenede Staters militære styrker kunne gøre brug af disse anlæg, på den måde som er foreskrevet i nærværende Memorandum, når det er påkrævet under lejlighedsvisse togter, øvelser og operationer i nødsituationer.

4. De Forenede Staters regering skal i rimelig tid forinden konsultere Danmarks regering, såfremt den agter at gøre brug af Sdr. Strømfjord og Kulusuk. Normalt skal sådanne konsultationer finde sted mindst to og halvfjerds (72) timer i forvejen.

5. De Forenede Staters regering skal betale alle udgifter for tjenesteydelser og forsyninger, som De Forenede Staters styrker anmoder om og modtager i forbindelse med lejlighedsvis benyttelse af Sdr. Strømfjord og Kulusuk i henhold til denne artikel. Betalingen, der opkræves for sådanne tjenesteydelser og forsyninger, skal ikke overstige den betaling, der opkræves fra danske og grønlandske brugere og købere af de samme eller lignende tjenesteydelser og forsyninger.

Ikrafttræden og varighed

Artikel XVI

Nærværende Memorandum træder i kraft ved undertegnelsen og forbliver i kraft i samme periode som 1951-aftalen, medmindre det opsiges med 2 års skriftligt varsel af en af parterne. Nærværende Memorandum kan ændres når som helst ved aftale mellem parterne.

Til bekræftelse heraf har undertegnede befuldmægtigede underskrevet nærværende aftale. Udfærdiget i København, den trettende marts 1991, i to eksemplarer på dansk og engelsk, begge tekster af lige gyldighed.

For Kongeriget Danmarks regering

(inklusive Grønlands landsstyre)

Flemming Hedegaard

For Danmarks regering

Lars Vesterbirk

For Grønlands landsstyre

For Amerikas Forenede

Staters regering

Keith L. Brown

Aftalememorandum'et trådte i kraft ved undertegnelsen den 13. marts 1991.

Udenrigsministeriet, den 19. september 1991

Uffe Ellemann-Jensen

Officielle noter

Ingen